

Autograf popijevke *Mein süßes Lieb* Blagoja Berse, knjižnica Hrvatskoga glazbenog zavoda

Beč, 18. 1. 1915.

Mislim na simfoniju koja bi se zvala "Iz mog života" ili "Memoires" ili još bolje "Autobiografija". Slušalac bi dobio utisak da sam je napisao poslije moje smrti. Evo naslova svakoga dijela: 1. Conservatorium, 2. Ljubav, 3. Bezbriga (Scherzo), 4. Borba, 5. Marcia funebre, 6. Poslije smrti. Prva tri imam već gotova (...) instrumentirana su, to je opus 25 (Sinfonia u c-mollu – 4 uspomene iz mog života). Sad bi imao još komponirati "Borbu", "Marcia funebre" i "Poslije smrti".

"Borba" jedan neprestani crescendo, prema koncu zazvučilo bi kao jedna užasna bitka! (veliki moderni orkestar) a kad je crescendo postigao najveći *fff* onda najedanput *ppp*, duboki akordi = sve uzalud, borba je bila žestoka ali smalaksao sam, nestalo mi snage i ... pao! Početak "Trauermarša" = 6 harfe same i duboka zvona smrti, sama i to jedno 16 taktova, pa onda široka melodija za sve gusle ali samo, bez pratnje! Poslije toga cijeli orkestar *fff* prvi glavni motiv, koji je bio u violinama, opetuje. Zvona dakako ne u orkestru, nego u nekoj sobi blizu dvorane. Svršit će opet zvona i 6 harfe same. – 6. "Poslije smrti" = program toga dijela = duša moja poslije smrti digna se prema nebu (duboki akordi /prazne kvinte?/ od 6 para timpana, ili kontrabassa – značilo bi = praznina, svemir bez kraja, u kojem se nalazi moja duša (...) pa onda violina solo, orkestar šuti, koja se digna uvijek više u visini, pa zatim ženski i dječji kor uz pratnju samih 6 harfa, najprije taj kor pjeva u nekoj bližnjoj sobi pa onda pjevajući stupa napred i postira se gore na galeriji gdje su orgulje i pjeva dalje uz pratnju 6 harfa, trompeta (6) i orgulje. Na jedanput dolje u orkestru strašna *fff* krika. – 4 tube duboke – pakao se opire, zahtijeva moju dušu, djavolski kor (muški), pa borba između gornjeg i donjeg kora, strašna buka, na jedanput: soprani (ili dijete?) solo: angjeo ljepote pjeva: "neće (ova duša) biti ni vaša (gore) ni vaša (dolje) nego spada u raj vječite ljepote". Još jedanput protestira gornji i donji kor pa napokon: Himna ljepoti, svi korovi i solo (angjeo ljepote), orkestar, zvona itd. Finis.

Mislim da bi to nešto novo bilo: teatar na koncertnom podijumu. Da li ću to moći izvesti? Imao bi snage, ali vremena? Evo. To sve pišem kod Herzmanskoga, u mojem birou, gdje instrumentiram sada valzer (za veliki i mali orkestar) iz operete "Rund um die Liebe" od Oskara Straussa.

Tekst cijele stvari bio bi takav da ne podsjeća niti na jedan živi ili mrtvi jezik.

IZABRANA DJELA BLAGOJA BERSE –
trogodišnji izdavačko-studijski projekt (2008-2010)

Blagoje Bersa (1873-1934) jedno je od najznačajnijih imena hrvatske glazbe prve polovine 20. stoljeća – kao skladatelj, ali i kao utemeljitelj suvremene škole iz koje su ponikli neki od najvažnijih hrvatskih skladatelja prošlog stoljeća. Bio je vodeće ime hrvatske glazbene *moderne* u kojoj je sudjelovao iz fizičke i duhovne perspektive Beča, jednog od najvažnijih središta europske *moderne* i grada svog dugogodišnjeg boravljenja i rada. Ostavio je impresivan opus orkestralnih, komornih i solističkih djela, tri opere, četiri melodrama, scensku i filmsku (!) muziku, literarne i dnevničke zapise, preko tri stotine pisama, te prebogatu pisanu građu koja je pratila njegov pedagoški rad. Od njegovih skladbi, međutim, izvodilačka praksa poznaje (i stereotipno ponavlja) samo manji broj, dok su ostala područja Bersine glazbeničke djelatnosti široj glazbenoj javnosti do danas ostala gotovo posve nepoznata. Krivnju za takvo stanje valja prije svega tražiti u činjenici da je najveći dio Bersine glazbe nedostupan u tiskanom izdanju, dok ostali dio ostavštine predstavlja neobrađenu rukopisnu građu na koju se tek rijetki stručnjaci pozivaju pri radu na temama u čijem središtu nije sam Blagoje Bersa. Prvi i za sada posljednji hvalevrijedni pothvat objavljivanja Bersina opusa poduzeo je prije 34 godine akademik Lovro Županović, pri čemu se uglavnom morao služiti danas posve zastarjelom tehnikom reproduciranja faksimila. Nepotrebno je naglašavati da su takva izdanja nesukladna potrebama suvremene izvodilačke prakse.

Kako je, zahvaljujući donaciji Bersinih nasljednika, Hrvatski glazbeni zavod (uz Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu) vlasnik jednog dijela skladateljeve ostavštine, to njezinu stručnu i kvalitetnu prezentaciju u javnosti smatra svojom dužnošću. U tom smislu namjerava započeti višegodišnji projekt izdavanja odabranih i u praksi najčešće traženih opusa Blagoja Berse, te ujedno obraditi, komentirati i za tisak prirediti određeni dio njegovih pedagoških, epistolarnih i dnevničkih zapisa.

UZ SVEČANI KONCERT U POVODU 70. ROĐENDANA
MAESTRA VLADIMIRA KRANA, 11. siječnja 2008. u 20 sati

Marija Bergamo: *Krpanova pijanistička alkemija, Vijenac, 2. studenoga 1995. (odlomci)*

Pokušavam prevesti doživljaj u riječi, shvatiti pijanističku alkemiju Vladimira Krpana te večeri, kada je – primjereno prigodi – sastavio program, koji je morao zadovoljiti višestruke zahtjeve: osvrnuti se na hrvatsku klavirsku baštinu (prelijepi Livadićev *Notturmo*), demonstrirati vlastiti pijanistički svjetonazor (Beethovenova Sonata u d-molu op. 31/2) i predstaviti sjajni novi instrument, koncertni klavir Steinway & Sons, donacija Instituta otvoreno društvo, kojim se HGZ s pravom želio podičiti i najaviti *nova pijanistička vremena* (izbor Lisztovih *Petrarkinih soneta*, *Funerailles* i jedna od *Transcendentalnih etuda*). (...)

Pri interpretaciji Beethovenove Sonate taj *espressivo* u kome se ličnost izvođača može naglašenije oslobađati, mora ustupiti mjesto pojačanoj kontroli i disciplini. Krpanov Beethoven “pokazuje” svoju strukturu (što je dio skladateljske intencije), a ujedno je i sav pretvoren u onaj “glazbeni izraz” što, po Adornu, izrasta iz dijalektična odnosa s konstrukcijom skladbe. Promišljena, valovita, kratka i intenzivna opadanja i gradiranja u intenzitetu melodike dio su predočavanja tematsko-motivičkog procesa, zapravo oblika koji prati model organizma. A u tom je predočavanju oblikovanje vremena ključni čimbenik. Izvor “primjerenih tempa” odlučan za prevođenje potencijalnog vremena u realno, znak je – kako je formulirao Richard Wagner – *shvaćanja ili neshvaćanja djela*. (...)

Naravi Krpanove glazbenosti, obilježene ekspresivnom punoćom i intenzitetom, očito odgovara neobična potencija Lisztove glazbeno-retorične uvjerljivosti, koju je i skladatelj sam kao virtuoz tako uspješno njegovao. (...) U Krpanovoj interpretaciji Liszt je bio i autentičan i moderan, glazbeni su planovi bili pažljivo raspoređeni, polifonija strukturalnih linija jasna i pregledna, a sjaj virtuozna zamaha osvajao je auditorij. Taj se Liszt događao u onom polju napetosti koje se stvara između skladateljske subjektivnosti i izvođačeve subjektivnosti koja mora djelovati omogućiti estetsku nazočnost. Posrednik pri tome je estetski subjekt glazbe same, čiji je Krpan bio uvjereni i uvjerljivi zastupnik i namjesnik. Nije se pri tome klonio ni vizualizacije gestike koja je pri Lisztovoj glazbi neophodna za vizualizaciju glazbenih karaktera, jer jedino tako oni preko svog povijesnog vremena mogu zadržati *važnost*, odnosno doprijeti do senzibiliteta današnjeg slušatelja.

KONCERTNA POSLOVNICA HRVATSKE • ZAGREB

PETAČ, 27. I 1961. Sezona 1960/61. (21)
Početak u 20 sati Koncert izvan pretplate

Vladimir Krpan

klavir

Raspored:

Bach-Liszt:	Fantazija i fuga g-mol
L. van Beethoven:	Sonata f-mol, op. 57 (<i>Appassionata</i>) Allegro assai Andante con moto Allegro ma non troppo — Presto
J. Brahms:	Varijacije na Paganinijevu temu (II dio)
—	
Stj. Sulek:	Sonata Allegro appassionato Larghetto doloroso Allergo
F. Chopin:	Sonata h-mol, op. 58 Allegro maestoso Scherzo — Molto vivace Largo Finale — Presto non tanto

---

Slijedeći koncerti:

9. II — MILAN GRKALIĆ, gitara (koncert izvan pretplate)
10. II — TAKAHIRO SONODA, klavir — Japan (pretplate 8 koncerata)
10. II — JULA DE PALMA (Italija) uz PLESNI ORKESTAR RTV ZAGREB (dvorana «ISTRA») (pretplate 10 Muzičkih večeri)
17. II — MASA MAJER, mezzosopran (koncert izvan pretplate)

-Vjesnik- II

NEDJELJKO FABRIO O LHOTKINOM MORU –
nakon Kluba HGZ-a održanog 5. prosinca 2007.

Na predavanju *Danuncijada* akademika Fabria nije bilo dovoljno vremena da se u potpunosti predstavi opera *Mora* Frana Lhotke, pa smo odlučili kao svojevrsan “nastavak” *Danuncijade* objaviti odlomke iz Fabiovog eseja “Vizija *Mora* kao hrvatski umjetnički odgovor na politiku *Danuncijade*” (iz zbirke *Ruža vjetrova, sjevernojadranski i drugi eseji*, Zagreb: Naklada Ljevak, 2003.).

U hrvatskoj teatrologiji spomen glazbene vizije *Mora* ne izaziva više ama baš nikakve predodžbe, a kamoli emocije. Pa ipak, posrijedi je jedinstveni odgovor (barem hrvatske (kazališne) kulture na tragična zbivanja po hrvatski Jadran što su se odigrala u godinama od Londonskog ugovora do Rimskih ugovora i Proštinske bune. (...) U autografu partiture (koju je Fran Lhotka skladao u zagrebačkom Tuškancu od 29. ožujka do 19. lipnja 1920. godine, a doradio 16. rujna 1925. godine) stoji napisano da su “riječi V. Nazora i M. Nehajeva”, a u Lhotkinu klavirskom izvatku (iz 1920. godine) da je “osnova M. Nehajeva, stihovi Vladimira Nazora”. Glazbena vizija u dva čina (tri slike) *Mora* smještena je u “kamenit kraj u Primorju za vrijeme seobe Hrvata”(...)

Praizvedba *Mora* održana je 29. listopada 1920. godine, pa “Kazališni list” ističe da je “legenda o dolasku Hrvata u novu postojbinu (...) spojena sa simboličnim prilogom Hrvata na Jadranu, *na ono naše more za koje se upravo u ovaj čas toliko borimo* (potcrtao N.F.). Međutim, zvuči porazno činjenica da je praizvedba bila “svečana predstava u spomen druge obljetnice narodnog oslobođenja”! Moglo je biti svečano, i jest bilo svečano, jedino iz razloga što će i praizvedba i pet godina kasnije obnova *Mora* okupiti dream-team hrvatskog glumišta: uz već spomenute Vladimira Nazora i Milutina Cihlara Nehajeva, tu su skladatelj Fran Lhotka, redatelj Branko Gavella, scenograf Ljubo Babić i dirigent Krešimir Baranović.

(...)

Ništa manje porazno, ako ne još i više u odnosu na praizvedbu, zvuči podatak da je obnova *Mora* izvedena 9. studenoga 1925. godine, i to u povodu proslave tisućgodšnjice hrvatskoga kraljevstva, a da su samo tri dana ranije fašisti u Trstu spalili tiskaru i uredništvo “Edinosti”, odnosno da su na dan obnove *Mora*, i u Zagrebu i u Ljubljani, demonstrirale četiri tisuće ljudi i pri tome palile talijansku zastavu. “Jutarnji list” (...) u panegiričnom osvrtu na obnovu *Mora*, piše iz pera Romualda Mandla: “*Mora*, davano je u sasvim novom obliku, *imalo je ovaj puta i značaj jedne opće narodne manifestacije pošto je dan nove premijere pao upravo u dobu kad teško strepimo nad udesom naših sunarodnjaka na sjeverozapadnoj obali Jadrana* (potcrtao N.F.).

(...)

Pokušaj druge obnove *Mora* u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu i opet je u svezi s dramatičnim političkim događajima na sjevernom Jadranu: tršćanska kriza okončana je početkom listopada 1954. godine, a jedva dvadeset jedan mjesec kasnije eto gdje skladatelj Fran Lhotka nudi Operi Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu da od njegovih djela baš *Mora* uvrsti u repertoar za sezonu 1956/1957. No pokušaj trećeg uprizorenja nije uspio: u ime Direkcije Opere HNK-a u Zagrebu tajnik Josip Korner otpisuje 25. lipnja 1956. godine maestru Franu Lhotki da se *Mora* neće uvrstiti u spomenutu sezonu “s razloga što već prema ranijem zaključku za operni repertoar sezone 1956/1957. imademo uključeno više djela sa velikim ansamblima” ...

IN MEMORIAM STJEPANU ARANJOŠU
(Zagreb, 8. travnja 1914 – Zagreb, 29. studenog 2007)

Ulomak iz *Sjećanja Stjepana Aranjaša, o devedesetoj godišnjici života* (Zagreb, 2004): *Kronika zlatne muzičke ere*, 1952. godina

Dvanaest je godina kako sam na Radio-Zagrebu urednik, producent i violist. Sastavljam muzičke programe s ploča i žive sa solistima i komornim sastavima, sviram u orkestru. Posla mnogo. Slušajući koncert “Rimskih virtuozna” na BBC-u osjetio sam, a nije ni čudo, da bismo i mi mogli imati takav ansambl. Bilo je kod nas već i prije sličnih pokušaja, ali ništa se nije održalo. Nije bilo promišljeno izvedeno do kraja. U mislima sam tražio što bi sve trebalo poduzeti da se takav ansambl sastavi i održi.

U Zagrebu živi i radi profesor Vaclav Huml, jedan od najboljih violinskih pedagoga Europe. S pripadnicima njegove škole mogli bismo pokriti cijeli ansambl. Za čela i bas brinuo bi se R. Matz i A. Janigro. Pa toga nigdje nema. Taj naš mini orkestar bio bi sav iz jedne škole. Bila bi to golema prednost: sastav s umjetnicima koji svi jednako misle i dišu, da ne nabrajam druge prednosti. Kandidata ima i suviše za naš ansambl.

Nikoga nisam o tome obavijestio da mi slučajno ili namjerno ne poremeti put koji još i sam tražim. Dirigent – tko? Na umu su mi četvorica. Pitam se, trebamo li uopće dirigenta? Takav sastav može voditi koncertni majstor, kao što je uobičajeno. Ipak, poznavajući naše prilike, teško bi se takvom solucijom došlo do rezultata kakve zamišljam. Moramo biti najbolji! Dakle, ipak dirigent!

Evo moja četiri kandidata: Maček, Šulek, Horvat, Janigro. Svi su mi prijatelji, muzička elita Zagreba. Poznam ih u dušu. Jedini izučeni dirigent je Horvat, ali i ostali znaju sve što treba našem ansamblu. Uzgred: tvrdim da je Šulek nevjerojatno veliki muzički talent. Sve zna i može. Moglo bi se pomisliti da sam se odlučio za njega. Ali ne, predomislio sam se. Imam za njega drugi posao, koji će raditi bolje od svih, a i sam će njime biti oduševljen.

Evo, već sam kod Janigra. Najmlađi je, ali ima najbogatiju umjetničku biografiju. (...) Došlo je napokon vrijeme da o svojem planu informiram i našeg izabranika, A. Janigra. Bio je oduševljen. Vidio je odmah da bi se iz tog muzičkog “tijela” dalo izviti nešto prekrasno. Kazao je da je sa 18 godina imao u prstima gotovo sve što je vrednije u čelističkoj literaturi. Preuzimanjem novog ansambla otvorila bi mu se mogućnost proširenja repertoara nebrojenim djelima svih epoha. A k tome, još i novo zanimanje – dirigent! Kaže – “pa to je kao da sanjam!”

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
10 000 Zagreb, Gundulićeva 6
tel. i fax. 48 30 822
KNJIŽNICA tel. 48 30 824
pon., sr. i pet. 11–14, srijeda 16–20 sati
e-mail: hgz@zg.t-com.hr
BLAGAJNA HGZ-a tel. 48 30 822
radi ponedjeljak-petak 10–12 i
19–20 sati i uvijek jedan sat prije
početka koncerta

VELIKA DVORANA HRVATSKOGA GLAZBENOG ZAVODA

KONCERTNA SEZONA
CLXXXI (2007 / 2008)
SIJEČANJ

Uredništvo:
Eva Sedak
Nada Bezić
Jana Korenić Sušec

Za izdavača:
Marcel Bačić

petak, 11. I. u 20 sati

Hrvatski glazbeni zavod i Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu

SVEČANI KONCERT U POVODU 70. ROĐENDANA
MAESTRA VLADIMIRA KRPA

Srdan Čaldarović, Martina Filjak, Katarina Krpan, Maksim Mrvica,
Peđa Mužijević i Bruno Vlahek

Franz Liszt: *Španjolska rapsodija, Druga balada u h-molu, Frage und Antwort*
Béla Bartók: *Im Freien*, Frédéric Chopin: *Poloneza u As-duru, op. 53,*
Četiri mazurke, op. 68, Polonaise-fantasia u As-duru, op. 61

nedjelja, 13. I. u 20 sati

Hrvatski glazbeni zavod
Završni koncert 4. Međunarodnog
udaraljkaškog tjedna
Kvartet BOOMerang
ansambl „biNg bang“, voditelj: Igor
Lešnik, solist: Ludwig Albert, Belgija
Studio Percussion, Graz
Voditelj: Günter Meinhart
DEPAUW University Percussion
Ensemble, Greencastle, SAD
Voditelj: Amy Lynn Barber
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-a

četvrtak, 17. I. u 20 sati

Uz *Virtuoso* i Muzička akademija
MATEA LEKO, klavir
Diplomski koncert
J. S. Bach, L. van Beethoven,
A. Skrjabin, F. Liszt, F. Chopin,
S. Prokofjev i B. Papandopulo
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-a

petak, 18. I. u 20 sati

Muzička akademija
Diplomski koncert
IVAN ZEČEVIĆ, violina
Petra Gilming, klavir
J. S. Bach, S. Prokofjev, E. Isaye,
F. Krežma

subota, 19. I. u 20 sati

ArtAgent
STRINGS ONLY
RADIO STRING QUARTET, Aus-
trija
Paier, Mallinger, McLughin
nedjelja, 20. I. u 20 sati
HRVATSKI BAROKNI ANSAMBL
SALIERI I MOZART
Solistica: Laura Vadjon, violina
Dirigent: Tonči Bilić
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-a

utorak, 22. I. u 20 sati

ArtAgent
GITARRA VIVA
MARCIN DYLLA, Poljska
*Werthmüller, Tansman, Turina, Gin-
astera*

četvrtak, 24. I. u 20 sati

NIKŠA BOBETKO, kontrabas
ZRINKA IVANČIĆ, klavir
R. Schumann, P. Hindemith,
J. Brahms

subota 26. I. u 20 sati

ArtAgent
PIANFORTISSIMO
DANIJEL DETONI

C. Debussy, G. Ligeti,
M. P. Musorgski, R. Schumann

nedjelja, 27. I. u 20 sati

Virtuoso – ciklus koncerata studenata
Muzičke akademije

Ad libitum 2

Marin Maras i Domen Lorenz, violine,
Smiljan Mrčela i Oliver Đorđević,
violončela, Ivan Gazibara, kontrabas,
Lovro Merčep, saksofon, Marcelo
Zelenčić i Marko Zavišić, klarineti,
Ivana Božić i Iva Stilinović, oboe, Bruno
Grošić, Dijana Sindik i Veronika Jarec,
rogovi, Anka Kovač i Domagoj Slunjski,
fagoti, Jan Sever, Tibor Naglič, Aljoša
Jurinić i Melani Ruvčeska, klaviri, Ivana
Galić i Marija Lešaja, soprani, Barbara
Bićanić, flauta
Dirigent: Neven Radaković
Kvartet udaraljki BOOMerang
Marko Mihajlović, Krunoslav Benko,
Josip Konfic, Hrvoje Sekovanić
M. Eychenne, A. Schubert, A.
Dvořák, G. Fauré, M. Ravel, A.
Gomes, M. Menke
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-a

utorak, 29. I u 20 sati

ArtAgent
ZAGREBAČKI KVARTET
W. A. Mozart: *Kvartet u D-duru*”
Hoffmeister Quartet”, *KV 499*; D.
Šostakovič: *Kvartet br. 7 u fis-molu,*
op. 108; P. I. Čajkovski: *Kvartet br. 1*
u D-duru, op. 11

četvrtak 31. u 19.30 sati

SKD “Prosvjeta”
Svetosavska akademija
HOR “SV. GEORGIJE”, Novi Sad
Dirigent: Bogdan Đaković